

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЯ
«ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ,
НАУЦІ ТА ВИРОБНИЦТВІ»
ПРИСВЯЧЕНУ 100-РІЧЧЮ
ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ВСП
«МУКАЧІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ НУБІП УКРАЇНИ**

**ВСП «МУКАЧІВСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУБІП
УКРАЇНИ»**

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL
ONLINE CONFERENCE
"INNOVATION IN EDUCATION,
SCIENCE AND PRODUCTION".
DEDICATED TO THE 100th
ANNIVERSARY OF THE
ESTABLISHMENT VSP OF
«MUKACHIV PROFESSIONAL
COLLEGE» NUBIP OF UKRAINE**

**САСКАЧЕВАНСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ, САСКАТУН,
КАНАДА**

24-26 листопада 2021 року

м. Київ

УДК:477:634.21:631.526.32

УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ СОРТИ АБРИКОСУ

Ігнатенко О.О. аспірант, провідний агроном

Мойсейченко Н.В. кандидат с.-г. наук

Василенко В.І. кандидат с.-г. наук

Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України

В промислових і приватних садах України серед кісточкових культур переважають вишні, сливи, алича і абрикоси. Абрикос є цінною кісточковою культурою не тільки на території України, але й далеко за її межами. Він відзначається досить високою врожайністю, стійкістю до несприятливих факторів навколишнього середовища, скороплідністю і здатністю до відновлення. Плоди мають значні лікувальні властивості, високі товарні якості і багатий вміст поживних речовин.

Останнім часом зростає зацікавленість у вирощуванні абрикоса як у світі, так і в Україні. Це пов'язано з тим, що виробництво плодів є недостатнім для забезпечення населення, для якого необхідно щонайменше 15 млн.т продукції. Але на даний час його обсяг складає у 3,5 рази менше від потреби, що не сприяє задоволенню попиту на глобальному ринку. Навіть в Україні загальна площа насаджень в плодоносному стані абрикосу на 2018 рік становила 7,6 тис.га, валовий збір - 11,7 тис.т. із урожайністю з одного дерева в межах 14,3т/га [1], яка не в змозі перекрити потреби населення.

На сьогоднішній день у державному реєстрі України зареєстровано 11 сортів. Виділяють три основні групи в залежності від терміну дозрівання плодів:

Ранньостиглі: Ювілейний Федченкової, Кумір, Мелітопольський ранній, Пам'ять Кащенко

Середньостиглі: Ботсадівський, Зоряний, Тащенакський, Поліський крупноплідний

Пізньюстиглі: Дар Мелітополя, Мелітопольський пізній, Сяйво.

Причинами, які стримують розширення площ під насадження абрикоса у промислових садах, є його нерегулярне плодоношення, пов'язане із загибеллю генеративних бруньок при різких перепадах температури в зимово-весняний період та несприятливі погодні чинники під час цвітіння [2]. Основні промислові сади цієї культури в Україні зосереджені в зоні Степу. Водночас пізніші терміни проходження фенофаз у Лісостепу порівняно із Степом дають змогу уникнути морозних ушкоджень квіткових бруньок у ранньовесняний період [3]. Не менш важливою ознакою адаптивності культури є стійкість сортів до хвороб. Тому метою сучасних селекціонерів є кліматична адаптація абрикоса. А саме, виведення таких

сортів, які матимуть більш довготривалий період розвитку генеративних бруньок та селекція по створенню самофертильних, високопродуктивних сортів з прекрасними смаковими якостями плодів, толерантних або резистентних до основних збудників хвороб [1,4,5,6]. Також потрібно зауважити і про стійкість до «апоплексії». Цей термін, широко вживається в Європі, який означає несподіване в'янення і відмирання всього дерева або його частини.

Таке явище пов'язано, як із негативним впливом зовнішнього середовища, так і патологією рослини. Такий термін вживається для позначення синдрому, але не розглядається як діагноз [7]. Сорти, що повністю пристосовані до умов конкретного регіону, називають стійкими до апоплексії. Тому важливим є виведення нових сортів, придатних до певних зон вирощування. Також бажано розширення періоду дозрівання плодів за рахунок більш ранніх і пізніх сортів.

Безпосередньо Інститут садівництва НААН та його мережа вивчає цю проблему завдяки створенню нових та проведенню досліджень з адаптивності нових перспективних зарубіжних та вітчизняних сортів в конкретних зонах вирощування. На даний час в дослідних насадженнях інституту вивчається більше 20 сортозразків зарубіжної та 23 вітчизняної селекції. У 2021 році для абрикосу склались несприятливі кліматичні умови. Незважаючи на незначні коливання температури узимку, в польових дослідженнях було відмічено пошкодження кори та камбію дерев від 0,3 до 1,2 балів та генеративних утворень від 0,3 до 2,5 балів (за 5 бальною системою). Навіть підмерзання верхівки пагонів сортів Голд Річ та Аврора сягало до 3,3 балів.

Взагалі найбільш адаптованими до низьких температур Лісостепу України відмічені сорти вітчизняної селекції Сяйво, Степовий, Мелітопольський ранній, Запорожець, Червневий ранній Гібрид 14, а також сорти селекції Нікітського ботанічного саду Виносливий та Роднік. Прохолодна і дощова погода весняного періоду значно сприяла розповсюдженню моніліозу в саду, що припало на формування та ріст зав'язі багатьох сортів раннього та середнього строків досягання. Незважаючи на молоді насадження (рік садіння 2016, 2018 рр.) відмічена висока урожайність у Мелітопольського раннього, Сяйво, Виносливого (2016 р. садіння - від 3,5 до 6,5 кг/дер.). Із зарубіжної селекції кращі результати отримані у Берті Руж (2016 рік садіння), NGA-19 та гібрид 1/18-А (2018 рік садіння - від 3,5 до 6 кг/дер.).

Висновки: Отримані результати дали можливість попередньо проаналізувати сорти вітчизняної та зарубіжної селекції до несприятливих погодних умов 2021 року та виділити кращі з них за комплексом господарсько- цінних ознак. Більш адаптованими визначені Мелітопольський ранній, Сяйво і Виносливий, а також з зарубіжної селекції виділені Берті Руж, NGA-19 та гібрид 1/18-А, які в подальшому можуть бути задіяні в селекційних програмах.

Список використаної літератури

1. Прокопенко О., Рослинництво України, статистичний збірник, Київ 2019 р.- 220 с.
2. Попович Ф. Я. Советы по ведению приусадебного хозяйства. Киев. Урожай. 1985 р.- 664 с.
3. Кіщак О. А., Екологічні аспекти промислового вирощування черешні в Лісостепу України, Садівництво- 2010. Вип. 63.- 98-108 с.
4. Гель І.М. Практикум і з прикладної селекції плодових і овочевих культур II частина. Плодові, ягідні та горіхоплідні культури : Львів 2015 р. – 327 с.
5. Копань В. П., Копань К. М., Яреценко О. М., Ходаківська Ю. Б., «Методи, результати і перспективи селекції плодових та ягідних культур в інституті садівництва УААН» // Міжвідомчий науковий збірник «Садівництво», № 75 // Київ 2005 р.- 544 с.
6. Bassi V. Apricot breeding: update and perspectives / V. Bassi, J. M. Audergon // XIIth Int. Symp. on apricot culture and decline: Abstracts, 10-14 sept. 2001. – Avignon (France), 2001. – P. 56.
7. Rourke E. NJr. 1966. Breeding new figs for Louisiana. La. Soc. Hort. Res.3:35 11